

BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN KONTROLÜ HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmelik, tehlikeli maddeler bulunduran kuruluşlarda büyük endüstriyel kazaların önlenmesi ve muhtemel kazaların insanlara ve çevreye olan zararlarının en aza indirilmesi amacıyla, yüksek seviyede, etkili ve sürekli korumayı sağlamak için alınması gerekli önlemler ile ilgili usul ve esasları belirler.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; mevcut, öngörülen veya endüstriyel bir kimyasal prosesin kontrol kaybı esnasında oluşacağı beklenen tehlikeli maddeleri, Ek I'in Bölüm 1 ve Bölüm 2'sinde belirtilen sınır değerlere eşit veya üzerindeki miktarlarda bulunduran alt ve üst seviyeli kuruluşlara uygulanır 9, 10, 11, 12, 13, 14 ve 15 inci maddeler sadece üst seviyeli kuruluşlara uygulanır.

İstisnalar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik;

- a) Askerî kuruluş, tesis ve depolara,
- b) İyonlaştırıcı radyasyon faaliyetlerine,
- c) Ek I Bölüm 1 ve Bölüm 2'de belirtilen miktarda ve cinsten tehlikeli madde bulundursalar dahi;
  - 1) Rıhtımlar ve iskelelerde yapılan yükleme ve boşaltma ile buralardan başka nakliye vasıtalarına veya başka nakliye vasıtalarından buralara yapılan taşıma dahil olmak üzere, tehlikeli maddelerin; karayolu, demiryolu, kıta içi su yolu, deniz veya hava yoluyla taşınması ve bunların taşınması sırasında bu Yönetmelikle kapsanan kuruluşların dışında ara geçici depolanmasına,
  - 2) Tehlikeli maddelerin tesis sınırları dışında, pompalama istasyonları da dahil bir boru hattıyla taşınmasına,
- ç) Ek I'de belirtilen tehlikeli maddeler içeren kimyasal ve ısı işleme işlemlerine ve bu işlemlere ilişkin depolama hariç olmak üzere, maden çıkartma endüstrilerinin madenlerdeki ve taş ocaklarındaki veya sondaj kuyuları vasıtasıyla minerallerin aranması, çıkarılması ve işlenmesi ile ilgili faaliyetlere,
- d) Denizdeki maden çıkarma endüstrilerinin; hidrokarbon içeren minerallerin aranması, çıkarılması ve işlenmesi ile ilgili faaliyetlere,

e) Özellikle minerallerin kimyasal ve ısıl işlemleri esnasında kullanılan, Ek I'de tanımlanan tehlikeli maddeleri içeren atık havuzları ve barajları da dahil olmak üzere faaliyetteki atık tasfiye tesisleri hariç, düzenli depolama sahalarına

uygulanmaz.

Dayanak

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelik; 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu, 1/5/2003 tarihli ve 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu, 9/1/1985 tarihli ve 3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, 22/5/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirler ve Yapılacak Yardımlara İlişkin Kanun, 14/2/1985 tarihli ve 3152 sayılı İçişleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 5 –(1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında, aksi öngörülmedikçe;

- a) Acil servis hizmetleri: Büyük endüstriyel kazalarda, kuruluştaki ve civarında zararın en aza indirilmesindeki kolluk güçleri, itfaiye, ambulans, sahil güvenlik ve sivil savunma hizmetleri dahil sağlık ve güvenlik hizmetlerini,
- b) Alt seviyeli kuruluş: Ek I, Bölüm 1 ve Bölüm 2'de verilen tehlikeli madde listelerinde, Kolon 2'deki eşik değerlere eşit veya üzerinde, ancak Kolon 3'teki değerlerin altındaki miktarlarda tehlikeli madde bulunduran kuruluşu,
- c) Büyük kaza: Herhangi bir kuruluşun işletilmesi esnasında, kontrolsüz gelişmelerden kaynaklanan ve kuruluş içinde veya dışında çevre ve insan sağlığı için anında veya daha sonra ciddi tehlikeye yol açabilen bir veya birden fazla tehlikeli maddenin sebep olduğu büyük bir emisyon, yangın veya patlama olayını,
- ç) Depolama: Tehlikeli maddenin, güvenli bir yerde, gerekli şartlar sağlanmış olarak kontrol altında tutulması veya stokta bulundurulmasını,
- d) İşletmeci: Bir kuruluşun veya tesisin işletilmesinden sorumlu ve/veya buradaki teknik işletme hakkında karar verici herhangi bir gerçek veya tüzel kişiyi,
- e) Kuruluş: Aynı işletmecinin kontrolü altındaki ve sadece bir karayolu, demiryolu veya kıta içi su yolu ile ayrılmış iki veya ikiden fazla alan bir bütün olarak değerlendirilmek kaydıyla; aynı işletmecinin kontrolü altında bulunan, ortak altyapı veya faaliyetler de dahil olmak üzere, tehlikeli maddelerin bulunduğu, bir veya birden fazla tesisin bulunduğu alanı,
- f) Risk: Belirli bir dönemde veya şartlar altında istenmeyen olayın ortaya çıkma olasılığını,
- g) Tehlike: İnsan sağlığına ve/veya çevreye zarar verme potansiyeli olan tehlikeli bir maddenin veya fiziki bir durumun doğasından gelen özelliği,

ğ) Tehlikeli madde: Ek I, Bölüm 1, Kolon 1’de listelenen veya Ek I, Bölüm 2, Kolon 1’de listelenen bir kategori içerisindeki hammadde, ürün, yan ürün, artık veya ara madde olarak mevcut olan veya bir kaza sırasında oluşması beklenen bir maddeyi, karışımı veya müstahzarı,

h) Tesis: Tehlikeli maddelerin üretildiği, kullanıldığı, işlendiği veya depolandığı bir kuruluş içerisindeki teknik birimi ve bu birimin işleyişi için gerekli olan teçhizat, yapılar, boru tesisatı, iş ekipmanları ile birime hizmet eden demiryolu rampa hatlarını, tersaneleri ve doldurma – boşaltma rıhtımlarını, platformlarını, şamandıra sistemlerini, yüzen veya sabit dalgakıranları, ambarları veya benzer yapıları,

ı) Üst seviyeli kuruluş: Ek I, Bölüm 1 ve Bölüm 2’de verilen tehlikeli madde listelerinde, Kolon 3’teki eşik değerlere eşit veya üzerindeki miktarlarda tehlikeli madde bulunduran kuruluşu

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Yükümlülükler

İşletmecinin yükümlülüğü

MADDE 6 –(1) İşletmeci, büyük kazaları önlemek ve önlenemediği durumlarda bunların etkilerini çevre ve insanlara en az zarar verecek şekilde sınırlamak için gerekli tüm tedbirleri almakla yükümlüdür.

Bildirimler

MADDE 7 – (1) Üst ve alt seviyeli bir kuruluşun işletmecisi, (a), (b) ve (c) bentlerindeki süreleri dikkate alarak;

a) Faaliyet halinde olan ve bu Yönetmelik kapsamına dahil olan kuruluşlar için, yürürlük tarihini müteakip altı ay içerisinde,

b) Tehlikeli maddelerin miktarındaki herhangi bir artış nedeniyle bu Yönetmelik kapsamına dahil olan kuruluşlar için ya da bir kuruluşun transfer, kira veya satış yoluyla el veya isim değiştirmesi durumları olması halinde;

1) Bu Yönetmelik yürürlüğe girmeden önce ise; yürürlük tarihini müteakip altı ay içerisinde,

2) Bu Yönetmelik yürürlüğe girdikten sonra ise, değişiklik tarihini müteakip on iş günü içerisinde,

c) Diğer durumlarda, kuruluşun çalışmaya başlamasından önce

Çevre ve Orman Bakanlığının internet sayfasındaki özel program paketini kullanarak ikinci fıkradaki bilgileri içeren bir bildirim gönderir.

(2) Birinci fıkrada düzenlenen bildirim, aşağıdaki bilgileri içerir:

a) Kuruluşun adı, ticari unvanı ve tam adresi,

b) Kuruluşun kayıtlı işyerinin tam adresi,

- c) Kuruluştan sorumlu kişinin adı ve unvanı,
- ç) Bulundurulan tehlikeli maddeleri veya tehlikeli maddeler kategorisini tanımlamak için yeterli bilgi,
- d) Bulundurulan tehlikeli madde veya maddelerin miktarı ve fiziksel hali,
- e) Tesislerde veya depolama yerlerinde yürütülen veya yürütülecek faaliyetler,
- f) Kuruluşun yakın çevresinde bulunan ve büyük bir kazaya neden olabilecek veya bunun sonuçlarını ağırlaştırabilecek unsurların detayları,
- g) Tüzel kişiler için Vergi Kimlik Numarası ve gerçek kişi için T.C. Kimlik Numarası.

(3) İşletmeci;

- a) Beyan edilen tehlikeli maddelerin miktarında kuruluşun seviyesini etkileyecek bir değişiklik olması,
- b) Beyan edilen tehlikeli maddelerin niteliğinde veya fiziki şeklinde değişiklik olması,
- c) Uygulanan proseslerde değişiklik olması,
- ç) Çevre ve Orman Bakanlığına veya Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına verilen bilgilerde herhangi bir değişiklik olması,
- d) Kuruluşun faaliyetine son vermesi

hallerinde on iş günü içerisinde bildirimini günceller.

(4)Yapılacak bildirimlere dair iş ve işlemler, Çevre ve Orman Bakanlığınca yayınlanacak bir rehber ile belirlenir.

(5) İşletmeci, birinci fıkra uyarınca gönderilen bildirimini, ayrıca Çevre ve Orman Bakanlığının resmi internet sitesinde kurulan elektronik sistem yoluyla da yapar.

Büyük kaza önleme politikası

MADDE 8 – (1) Alt seviyeli kuruluşların işletmecileri, büyük kazaların önlenmesi ile ilgili politikasını belirten bir büyük kaza önleme politikası belgesini, bu Yönetmeliğin yürürlük tarihine kadar hazırlar ve bunu muhafaza eder. Bu politika, uygun araçlar, yapılar ve yönetim sistemleri kullanılarak, çevre ve insanlar için yüksek seviyede bir koruma sağlayacak şekilde belirlenir.

(2) Büyük kaza önleme politikası belgesi hazırlanırken Ek III'te belirtilen ilkeler dikkate alınır.

(3) Büyük Kaza Önleme Politika Belgesi;

a) Faaliyet halinde olan ve bu Yönetmelik kapsamına dahil olan kuruluşlar için, yürürlük tarihine kadar,

b) Kuruluşların mevcut tehlikeli maddelerin miktarındaki herhangi bir artış nedeniyle bu Yönetmelik kapsamına dahil olması durumunda;

1) Tehlikeli maddelerin miktarındaki artış yürürlük tarihinden önce ise, yürürlük tarihini müteakip altı ay içerisinde,

2) Tehlikeli maddelerin miktarındaki artış yürürlük tarihinden sonra ise, kapsama dahil olduğu tarihi müteakiben altı ay içerisinde,

c) Diğer durumlarda faaliyete geçmeden önce

hazırlanır.

(4) İşletmeci, tesiste veya kuruluştaki, depolamada, kullanılan proseste büyük kazaların önlenmesi ile ilgili önemli yan etkileri olabilecek, mevcut tehlikeli maddelerin niteliğinin veya miktarının değişmesi hâlinde, büyük kaza önleme politikası belgesinde gerekli değişiklikleri yapar.

(5) İşletmeci hazırlamış olduğu büyük kaza önleme politikası belgesinde belirtilen politikayı uygular.

(6) Bu madde, bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesine tabi olan kuruluşlara uygulanmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Güvenlik Raporu

Güvenlik raporu

MADDE 9 – (1) Üst seviyeli bir kuruluşun işletmecisi, asgari olarak Ek II'nin 1 inci ve 2 nci maddesinde belirtilen bilgileri içermek kaydıyla beşinci fıkraya uyarınca çıkarılacak rehberi dikkate alarak bir güvenlik raporu hazırlar veya hazırlatır.

(2) İşletmeci güvenlik raporunu;

a) Faaliyet halinde olan ve bu Yönetmelik kapsamına dahil olan kuruluşlar için, yürürlük tarihine kadar,

b) Kuruluşların mevcut tehlikeli maddelerin miktarındaki herhangi bir artış nedeniyle bu Yönetmelik kapsamına dahil olması durumunda;

1) Tehlikeli maddelerin miktarındaki artış yürürlük tarihinden önce ise, yürürlük tarihini müteakip bir yıl içerisinde,

2) Tehlikeli maddelerin miktarındaki artış yürürlük tarihinden sonra ise, kapsama dahil olduğu tarihi müteakip bir yıl içerisinde,

c) Diğer durumlarda faaliyete geçmeden önce

tesiste bulunan tehlikeli maddelerin güncel envanterini de içerecek şekilde hazırlar ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığına gönderir.

ç) Yeni kurulacak kuruluşun işletmecisi, raporun incelenmesi sonuçlanıncaya kadar, kuruluşu işletmeye almaz.

(3) İşletmeci;

a) Bir güvenlik raporuna dahiledilmesi istenen bilgilerin tümü veya bir kısmı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına gönderilen başka herhangi bir rapor gereğince kullanılıyorsa, o bilgiye atıf yapılabilir.

b) Güvenlik raporunun incelenmesi safhasında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yazılı olarak, ilâve bilgi talep edilmesi halinde gerekli bilgiyi sağlar.

(4) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, kuruluşun güvenlik raporunu almasını müteakiben iki ay içerisinde güvenlik raporunun değerlendirme sonucuyla ilgili olarak;

a) Değerlendirme sonucu olumlu ise, onaylanmış güvenlik raporunun son halini; kuruluş belediye ve mücavir alanları içinde ise ilgili belediyeye, mücavir alanlar dışında ise ilgili il özel idaresine ve işletmeciye gönderir. Ayrıca, bu durumu Çevre ve Orman Bakanlığına ve Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığına bildirir.

b) Değerlendirme sonucu olumsuz ise, kuruluşla ilgili gerekli yasal işlemi başlatır ve bu durumu Çevre ve Orman Bakanlığına, Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığına, kuruluş belediye ve mücavir alanları içinde ise ilgili belediyeye, mücavir alanlar dışında ise ilgili il özel idaresine bildirir.

(5) Çevre ve Orman Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, güvenlik raporu ve acil durum planları hakkında rehber hazırlar.

Güvenlik raporunun gözden geçirilmesi ve güncellenmesi

MADDE 10 – (1) Güvenlik raporu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca onaylandığı takdirde, işletmeci bu raporu:

a) Ek II'nin (1.1) maddesinde belirtilen güvenlik yönetim sisteminde bir değişiklik yapılması, güvenlik konularında yeni teknik gelişmelerin olması veya kazaya ramak kalma da dâhil olmak üzere, kaza analizleri ve tehlikelerin değerlendirilmesi sonucunda, işletmecinin inisiyatifıyla veya Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının gerek görmesi durumunda, en az beş yılda bir gözden geçirir.

b) Bu gözden geçirme sonucunda güvenlik raporunda değişiklik yapılması gerektiği takdirde, işletmeci, bu değişikliği gecikmeksizin yapar ve değişiklik bilgilerini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına gönderir. Güvenlik raporundaki değişikliklerle ilgili olarak 9 uncu madde uyarınca işlem yapılır.

(2) İşletmeci, Güvenlik raporunun, birinci fıkra uyarınca gözden geçirilmiş, fakat değiştirilmemiş olması halinde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bu durumu bildirir.

(3) İşletmeci, tesiste veya kuruluşta, depolamayı, kullanılan prosesi veya mevcut tehlikeli maddelerin niteliğini veya miktarını değiştirmeyi tasarlaması halinde, bu tür değiştirme öncesinde, hazırlanan güvenlik raporunu gözden geçirir ve gerekli değişiklikleri yaparak güncellenen bilgiyi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına gönderir. Güvenlik raporundaki değişikliklerle ilgili olarak 9 uncu madde uyarınca işlem yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Acil Durum Planları

Dahili acil durum planı

MADDE 11 – (1) Üst seviyeli bir kuruluşun işletmecisi, asgari olarak Ek IV, Kısım 1 ve Kısım 2’de belirtilen bilgileri içermek kaydıyla, 9 uncu maddenin beşinci fıkrasında belirtilen rehberi dikkate alarak bir dahili acil durum planı hazırlar veya hazırlatır.

(2) İşletmecisi;

a) Faaliyet halinde olan ve bu Yönetmelik kapsamına dahil olan kuruluşlar için, yürürlük tarihine kadar,

b) Kuruluşların mevcut tehlikeli maddelerin miktarındaki herhangi bir artış nedeniyle Yönetmelik kapsamına dahil olması durumunda;

1) Mevcut tehlikeli maddelerin miktarındaki artış yürürlük tarihinden önce ise, yürürlük tarihini müteakip bir yıl içerisinde,

2) Mevcut tehlikeli maddelerin miktarındaki artış yürürlük tarihinden sonra ise, kapsama dahil olduğu tarihi müteakip bir yıl içerisinde,

c) Diğer durumlarda faaliyete geçmeden önce

dahili acil durum planını hazırlar ve Çevre ve Orman Bakanlığına, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına, Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığına, kuruluş belediye ve mücavir alanları içerisinde ise ilgili belediyeye, mücavir alanlar dışında ise ilgili il özel idaresine gönderir.

ç) Bu Yönetmelik ile 21/10/2006 tarihli ve 26326 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanunun Uygulama Yönetmeliği kapsamında kalan kuruluşların bu çerçevede hazırlayacakları Acil Müdahale Planı yeterli kabul edilir. Bu planın birer nüshası Çevre ve Orman Bakanlığına, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına, Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığına, kuruluş belediye ve mücavir alanları içinde ise ilgili belediyeye, mücavir alanlar dışında ise ilgili il özel idaresine gönderilir. Planın uygulanması ve üst planlarla koordinasyonu adı geçen uygulama Yönetmeliği çerçevesinde yapılır.

(3) İşletmecisi, dahili acil durum planının hazırlanması konusunda:

a) En az altı ay belirli süreli çalışan kişiler de dahil olmak üzere, kuruluş içinde çalışan kişilerin görüşünü alır,

b) 15 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen alanda yer alan tesis yetkililerinin görüşünü alır,

c) Çevre ve Orman Bakanlığına, acil servis hizmetlerini yürüten birimlere, kuruluşun bulunduğu il özel idaresine ve belediyeye, kuruluşun Organize Sanayi Bölgesi içinde yer alması durumunda Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğüne danışır.

Harici acil durum planı

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmelik kapsamına giren üst seviyeli kuruluşlarla ilgili olarak, belediye ve mücavir alanı içinde belediye, mücavir alanı dışında ise il özel idaresi, Ek IV, Kısım 1 ve Kısım 3'te belirtilen bilgilerden az olmamak şartı ile, 9 uncu maddenin beşinci fıkrasında belirtilen rehberi dikkate alarak bir harici acil durum planı hazırlar veya hazırlatır.

(2) Harici acil durum planı, Çevre ve Orman Bakanlığının, belediye ve mücavir alanları için belediyeleri, mücavir alanlar dışında ise il özel idareleri sınırları dahilindeki kuruluşlar hakkında, bildirim ve kayıt sistemine gelen bilgiler çerçevesinde, bu kuruluşları kapsayacak bir harici acil durum planı hazırlama gereğini yazılı olarak bildirmesini müteakip altı ay içerisinde hazırlanır.

(3) İşletmeci, belediye veya il özel idaresinin harici acil durum planının hazırlanması için isteyebileceği herhangi bir ek bilgiyi, talep edilen süre içerisinde sağlar.

(4) İl özel idaresi ve belediye, harici acil durum planının hazırlanması konusunda:

a) İşletmecilerle görüş alışverişinde bulunur,

b) Çevre ve Orman Bakanlığına, acil servis hizmeti yürüten birimlere, Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüklerine, komşu illerin il özel idarelerine ve/veya belediyelere danışır.

(5) Belediye ve mücavir alanları içinde yer alan kuruluşlar için belediye, mücavir alanların dışında kalan kuruluşlar için il özel idaresi, yukarıda belirtilen bilgilerin alınmasından ve gerekli istişarenin yapılmasından sonra bir harici acil durum planı taslağı hazırlar. Harici acil durum planı taslağı, kamunun bilgilendirilmesi, katkı ve görüşlerini verebilmesi için en az otuz gün süreyle kamunun erişimine açık hâle getirilir.

(6) Belediye ve mücavir alanları içinde yer alan kuruluşlar için belediye, mücavir alanların dışında kalan kuruluşlar için il özel idaresi dördüncü ve beşinci fıkralar uyarınca alınan görüşleri de dikkate alarak harici acil durum planına son şeklini verir ve bu planın birer nüshasını Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığına ve Çevre ve Orman Bakanlığına gönderir.

Acil durum planlarının gözden geçirilmesi ve tatbik edilmesi

MADDE 13 –(1) İşletmeci, üç yılı aşmayan aralıklarla dahili acil durum planını gözden geçirir, gerektiğinde revize eder, günceller, planı tatbik eder ve acil servis hizmetleri yürüten birimlerin yeterli düzeyde tatbikata katılmasını sağlamak için gerekli çalışmaları yapar.

(2) Üç yılı aşmayan aralıklarla, belediye ve mücavir alanları içinde yer alan kuruluşlar için belediye, mücavir alanların dışında kalan kuruluşlar için il özel idaresi, harici acil durum planını gözden geçirir ve gerektiğinde güncelleyerek, planın tatbikatını, işletmeci ve acil servis hizmetleri yürüten birimlerle işbirliği hâlinde yapar.

Acil durum planlarının uygulanması

MADDE 14 – (1) Bu Yönetmelik gereği dahili acil durum planını hazırlamış olan işletmeci, büyük bir kaza veya niteliği itibarıyla büyük bir kazaya yol açması beklenebilecek kontrolsüz bir olay meydana geldiği zaman, bu planı gecikmeksizin uygular. Dahili acil durum planının yetersiz kaldığı durumlarda, il özel idaresi veya ilgili belediye, hazırladığı harici acil durum planını gecikmeksizin uygular.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Bilgi Edinme

Kamunun bilgilendirilmesi

MADDE 15 –(1) 9 uncu maddenin uygulandığı kuruluşun işletmecisi, il özel idaresi veya belediye tarafından, işletmeciye, kuruluşunda meydana gelebilecek büyük bir kazadan, kişi ve kuruluşların etkilenmesinin ihtimal dahilindeolduğunun bildirildiği bir alanda olması muhtemel kazaları, kuruluştaki güvenlik tedbirleri ve büyük bir kaza durumunda yapılması gerekenler hakkında tüm kişilere, kamu ve özel sektör kuruluşlarına, en uygun yöntemleri kullanarak düzenli olarak bilgi verir.

(2) İşletmeci birinci fıkrada belirtilen bilgiyi kamuya açık hale getirir.

(3) Birinci fıkrada belirtilen bilgi, Ek V’te belirtilen bilgilerden az olmamak şartı ile yedinci fıkrada belirtilen rehber dikkate alınarak hazırlanan bilgileri ihtiva eder.

(4) İşletmeci, birinci fıkra uyarınca sağlanmasıistenen bilgiyi hazırlamada, kuruluşun bulunduğu yerdeki il özel idaresine veya belediyeye ve uygun gördüğü diğer kişilere danışır. Bu bilginin doğruluğu, yeterliliği ve şeklinden işletmeci sorumlu olur.

(5) İşletmeci üç yılı aşmayan aralıklarla, 8 inci maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen hususlarda bir değişiklik olmasıdurumunda, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen bilgileri gözden geçirir, gerektiği takdirde günceller.

(6) İşletmeci, dahili acil durum planının kuruluş için hazırlanmasını müteakip otuz gün içerisinde bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen ilgililerin bilgilendirilmesini sağlar. Ayrıca, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen bilgilerin beş yılı aşmayan aralıklarla veya bilgiler bu maddenin beşinci fıkrası uyarınca güncellendiğinde işletmeci tarafından yeniden bilgilendirme sağlanır.

(7) Çevre ve Orman Bakanlığı, kamunun bilgilendirilmesi hakkında rehber hazırlar.

Büyük bir kaza sonrasında işletmeci tarafından sağlanması gereken bilgiler

MADDE 16 –(1) İşletmeci, kuruluşta büyük bir kaza meydana geldiği takdirde, mümkün olan en kısa sürede en uygun araçları kullanarak aşağıdakileri yerine getirir:

a) Belediye ve mücavir alanlarıiçinde yer alan kuruluşlar için belediye, mücavir alanların dışında kalan kuruluşlar için il özel idaresi başta olmak üzere, Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığını, Çevre ve Orman Bakanlığını ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını bu kazadan derhal haberdar eder ve kaza ile ilgili aşağıdaki bilgileri sağlar:

1) Kazanın oluşumu ve gelişim seyri,

2) İlgili tehlikeli maddeler ve miktarları,

3) Kazanın insan ve çevre üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi için gerekli olan mevcut veriler,

4) Alınan acil durum önlemleri.

b) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen kurumları, aşağıda öngörülenler hakkında bilgilendirir:

1) Kazanın orta ve uzun dönemdeki etkilerinin hafifletilmesi,

2) Bu tür bir kazanın tekrarlanmasının önlenmesi.

c) İşletmeci, daha ileri bir araştırma ile bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen bilgiyi veya bu tür bilgiden çıkarılan sonuçları değiştiren ek bulgular elde etmesi durumunda, bu bilgiyi günceller.

Domino etkisi

MADDE 17 – (1) Belediye ve mücavir alanları içinde yer alan kuruluşlar için belediye, mücavir alanların dışında kalan kuruluşlar için il özel idaresi, işletmeciler tarafından 9 uncu madde uyarınca, gönderilen güvenlik raporlarındaki bilgileri ve 12 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca gönderilen bilgileri kullanarak, kuruluşların konumu ve bulundurduğu tehlikeli maddeler nedeniyle büyük kaza ihtimalinin veya sonuçlarının artabilecek olması durumunu dikkate alarak, kuruluşları veya kuruluşgruplarını tayin eder.

(2) Belediye ve mücavir alanları içinde yer alan kuruluşlar için belediye, mücavir alanların dışında kalan kuruluşlar için il özel idaresi, bu maddenin birinci fıkrası uyarınca tayin edilen bir gruptaki kuruluşların işletmecilerine aynı grup içindeki diğer kuruluşların isim ve adreslerini bildirir.

(3) Bu maddenin birinci fıkrası uyarınca tayin edilen bir gruptaki herhangi bir kuruluşun işletmecisi;

a) Gruptaki diğer kuruluşların işletmecilerine büyük kaza önleme politikası belgelerindeki, güvenlik yönetim sistemlerindeki, güvenlik raporlarındaki ve dahili acil durum planlarındaki büyük bir kazanın oluşturacağı tüm tehlikelerin doğasının ve büyüklüğünün dikkate alınmasını sağlayacak şekilde uygun bilgi alışverişini sağlar,

b) 12 nci maddenin üçüncü fıkrası ve 15 inci maddenin birinci fıkrası çerçevesinde kendi yükümlülüklerini yerine getirmeleri için diğer kuruluşların işletmecileriyle işbirliği yapar.

(4) Belediye ve mücavir alanları içinde yer alan kuruluşlar için belediye, mücavir alanların dışında kalan kuruluşlar için il özel idaresi, Çevre ve Orman Bakanlığına bu maddenin birinci fıkrası uyarınca belirlenmiş kuruluş veya kuruluş grupları hakkında bilgi verir.

Bildirim ve kayıt sistemi

MADDE 18 – (1) Çevre ve Orman Bakanlığı, aşağıdaki bilgileri içeren bir kayıt sistemi kurar ve bu kayıt sisteminin devamlılığını sağlar:

a) 7 nci maddeye göre yapılan bildirimler,

b) 11 inci ve 12 ncimaddelere göre gönderilen acil durum planları,

c) 16 ncı madde uyarınca gönderilen kaza bilgileri,

ç) 17 nci maddenin birinci fıkrası ile tayin edilen kuruluşları veya kuruluş grupları.

(2) Çevre ve Orman Bakanlığı, bir kuruluşun bu Yönetmelik kapsamından çıktığı tarihten itibaren beş yıl sonra bu kuruluşla ilgili kayıtlı bilgileri silebilir.

(3) Kayıt sistemindeki herhangi bir açıklamanın silinmesi halinde, kayıtlarda bu açıklamanın varlığına dair bir ifadeye yer verilir.

(4) Kayıt herhangi bir formda tutulabilir. Çevre ve Orman Bakanlığı, tutulan kayıtların gerektiğinde halkın erişimine açık olmasını sağlar.

Gizlilik

MADDE 19 –(1) Herhangi bir kuruluşa ait bilgi, gizli nitelikte olduğu sürece işletmecinin rızası olmadan 18 inci maddede belirtilen kayıta yer almaz.

a) Bilgi, Çevre ve Orman Bakanlığına başvurulması halinde, bakanlık tarafından ticari veya kişisel olarak gizli olduğuna (b) bendi çerçevesinde karar verilmedikçe, ticari veya kişisel olarak gizli değildir.

b) İşletmeci tarafından Çevre ve Orman Bakanlığına sağlanan bilginin, kendisi veya başka bir kişi için, ticari veya kişisel gizliliği olduğu gerekçesiyle kayıttan çıkartılması için başvurusu durumunda, Çevre ve Orman Bakanlığı bu bilginin gizli olup olmadığına karar verir. Karar verilirken millî savunma, kamu güvenliği, ticarî ve endüstriyel sırlar ve kişisel bilgiler gibi kriterler yanında, bilginin açık olmasının işletmecinin ticarî menfaatlerine makul olmayan derecede zarar verme ihtimali de göz önünde bulundurulur.

c) Başvuru alındıktan sonra otuz iş günü içerisinde (b) bendine göre bir karar verilir. Çevre ve Orman Bakanlığı, bu süre içerisinde bir karar vermezse, bu bilginin ticari veya kişisel olarak gizli olduğuna karar verilmiş gibi hareket edilir.

ç) Kayıttan çıkarılan bilgi, çıkarılmasını sağlayan karar ile başlayan beş yıllık sürenin bitiminde, ticari olarak gizli olması sona ermiş addedilir. İşletmeci, bunun hâlâ ticari olarak gizli olduğu gerekçesiyle kayıt dışında kalması için Çevre ve Orman Bakanlığına başvurabilir. Çevre ve Orman Bakanlığı nihaî kararı verir.

Denetimler

MADDE 20 –(1) Çevre ve Orman Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, bu Yönetmelik kapsamına giren kuruluşların denetimini, eşgüdümlü olarak hazırlanan bir denetim planına göre gerçekleştirir. Denetime ilişkin düzenlemeler aşağıdaki koşulları sağlar:

a) Tüm kuruluşları kapsayacak şekilde bir denetim programı olmasını,

b) Programın, 9 uncu maddenin kapsadığı her bir kuruluşta, yılda en az bir defa saha denetimini sağlayacak şekilde olmasını,

c) Her denetimi takiben bir rapor hazırlanmasını.

(2) Birinci fıkrada belirtilen denetimler, güvenlik raporu veya işletmeci tarafından teslim edilen herhangi başka bir raporun alınmasına bağlı değildir. Bu gibi denetimler, özellikle;

- a) İşletmecinin büyük kazaları önlemek için, kuruluştaki yürütülen tüm faaliyetlerle ilgili uygun önlemleri aldığını gösterebilmesini,
- b) İşletmecinin, kuruluşun hem içinde hem de dışında önemli kazaların sonuçlarını en aza indirmek için uygun yöntemleri sağladığını gösterebilmesini,
- c) Güvenlik raporundaki veya işletmeci tarafından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına teslim edilen herhangi başka bir rapordaki veri ve bilgilerin, kuruluş özelliklerini yeterli olarak yansıtmamasını,
- ç) 15 inci madde uyarınca kamuya bilgi verilmesini sağlamak amacıyla bir kuruluştaki kullanılan sistemlerin incelenmesi için yeterlidir.

(3) Çevre ve Orman Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, bir kuruluştaki büyük bir kazadan haberdar olması durumunda, kendi mevzuatı açısından;

- a) Acil durum planlarının uygulanıp uygulanmadığını denetler,
- b) Kazanın analizini yapar ve bu amaçla denetleme, araştırma veya diğer yollarla gerekli bilgiyi toplar,
- c) İşletmecinin gerekli iyileştirici tedbirleri almasını ister,
- ç) Gelecekte benzer kazaların önlenmesi için alınması gereken tedbirler hususunda tavsiyelerde bulunur.

(4) Çevre ve Orman Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, denetimler ile ilgili bir tebliğ yayınlar.

İdari tedbirler

MADDE 21 –(1) İşletmeci tarafından büyük kazaların önlenmesi ve zararların azaltılması için alınan önlemlerin yetersiz olduğunun tespiti durumunda, Çevre ve Orman Bakanlığı ve/veya Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, kuruluşu veya tesisi kapatır veya ilgili bölümlerin işletilmesini durdurur.

(2) İşletmeci tarafından güvenlik raporunun ve dahili acil durum planının süresinde teslim edilmediği durumda, Çevre ve Orman Bakanlığı ve/veya Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, kuruluşu veya tesisi kapatır veya ilgili bölümlerin işletilmesini durdurur.

(3) Kapatma veya durdurma kararı, nedenleri ve alınması gereken tedbirlerle birlikte işletmeciye bildirilir.

Yaptırımlar

MADDE 22 –(1) Diğer durumlarda, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve 4857 sayılı İş Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 23 –(1) Bu Yönetmeliğin;

- a) 7 nci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü ve beşinci fıkraları yayımı tarihinde,

b) (Değişik:RG-31/7/2012-28370) Diğer hükümleri 1/1/2014 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 24 –(1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Orman Bakanı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı müştereken yürütür.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
Tarihi	Sayısı
18/8/2010	27676
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin	
Tarihi	Sayısı
1. 31/7/2012	28370
2.	